

At: Aelodau'r Cyngor Sir

Dyddiad: 4 Medi 2024

Rhif Union: 01824 712589

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **CYNGOR SIR, DYDD MAWRTH, 10 MEDI 2024** am **10.00 am** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN DRWY GYNHADLEDD FIDEO.**

Yn gywir iawn

G Williams
Swyddog Monitro

AGENDA

RHAN 1 - GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FYNYCHU'R RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT (Tudalennau 5 - 6)

Aelodau i ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu ragfarnus mewn unrhyw fusnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 RHYBUDD O GYNNIG (Tudalennau 7 - 8)

Ystyried Rhybudd o Gynnig (copi ynghlwm).

4 PENODI IS-GADEIRYDD (Tudalennau 9 - 12)

Penodi Is-Gadeirydd y Cyngor am weddill blwyddyn ddinesig 2024/2025.

5 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

6 COFNODION (Tudalennau 13 - 20)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Cyngor Sir a gynhaliwyd ar 9 Gorffennaf 2024 (copi ynghlwm).

7 PENODI CYFARWYDDWR HAMDDEN SIR DDINBYCH CYFYNGEDIG

(Tudalennau 21 - 24)

Ystyried adroddiad gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes (copi ynghlwm) ar benodi Cyfarwyddwr i Fwrdd Cyfarwyddwyr Hamdden Sir Dinbych Cyf.

8 RHAGLEN WAITH Y CYNGOR SIR (Tudalennau 25 - 38)

Ystyried Rhaglen Waith y Cyngor a Rhaglen Waith Gweithdy'r Cyngor (copi ynghlwm).

9 RHYBUDD O GYNNIG (Tudalennau 39 - 40)

Ystyried Hysbysiad o Gynnig gan Grŵp Plaid Cymru (copi ynghlwm).

10 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y CYNGOR SIR (Tudalennau 41 - 48)

Ystried rhaglen waith i'r dyfodol y Cyngor (copi ynghlwm).

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cyngorydd Peter Scott (Cadeirydd)

Michelle Blakeley-Walker
Joan Butterfield
Jeanette Chamberlain-Jones
Ellie Chard
Kelly Clewett
Ann Davies
Karen Edwards
Pauline Edwards
Gwyneth Ellis
James Elson
Chris Evans
Hugh Evans
Justine Evans
Bobby Feeley
Jon Harland
Elen Heaton
Huw Hilditch-Roberts
Martyn Hogg

Delyth Jones
Paul Keddie
Diane King
Geraint Lloyd-Williams
Julie Matthews
James May
Jason McLellan
Barry Mellor
Terry Mendies
Raj Metri
Merfyn Parry
Arwel Roberts
Gareth Sandilands
Rhys Thomas
Andrea Tomlin
Cheryl Williams
David Williams
Elfed Williams

Carol Holliday
Alan Hughes
Hugh Irving
Alan James
Brian Jones

Eryl Williams
Huw Williams
Emrys Wynne
Mark Young

COPIAU I'R:

Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(*Gweler y nodyn isod*)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

RHYBUDD O GYNNIG – Cynnig i ddiswyddo Arweinydd y Cyngor a'r Cabinet.

Ystyried cynnig a gyflwynwyd gan y Cyngorwyr Huw Hilditch-Roberts, Pauline Edwards, Geraint Lloyd-Williams, Paul Keddie, Merfyn Parry, Andrea Tomlin, Hugh Evans, Bobby Feeley, Huw Williams, Karen Edwards a Chris Evans.

Dymunwn ddwyn cynnig gerbron i ddiswyddo'r Arweinydd, y Cyngorydd Jason McLellan a'i Cabinet. Mae digwyddiadau diweddar yn ymwneud ag arweinyddiaeth y cyngor wedi codi pryderon difrifol am eu heffeithiolrwydd. Mae gweithrediad trychinebus ac aneffeithlon y system ailgylchu gwastraff newydd, ynghyd â'r diffyg eglurder ac atebolrwydd a amlygwyd mewn papur briffio diweddar, wedi arwain at golled hyder yn llwyr ymhlith trigolion.

Yn fwy na hynny, mae sgîl-ffeithiau'r system newydd hon wedi rhoi straen sylweddol ar adrannau eraill o fewn Cyngor Sir Ddinbych, wrth i adnoddau staff gael eu dargyfeirio i fynd i'r afael â methiannau'r fenter ailgylchu. Mae'r dargyfeiriad hwn wedi arwain at gynnydd amlwg mewn costau gweithredu, sydd yn ei dro wedi cael effaith negyddol ar wasanaethau rheng flaen sy'n hanfodol i'r gymuned.

Mae diffyg strategaeth ac arweiniad effeithiol wedi achosi cryn her i drigolion ledled y sir, ac mae'r goblygiadau ariannol i'r awdurdod wedi bod yn aruthrol. Nid yw bellach yn gynaliadwy cynnal y dull hwn, a rhaid rhoi'r flaenoriaeth i les trigolion Sir Ddinbych. Felly, fel aelodau o'r grŵp annibynnol, galwn yn gryf ar yr Arweinydd a'i Cabinet i ymddiswyddo.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod	10 Medi 2024
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Penodi Is-gadeirydd y Cyngor

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Y trefniadau ar gyfer penodi is-gadeirydd y Cyngor am weddill y flwyddyn ddinesig 2024/2025.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Penodir is-gadeirydd y Cyngor yng Nghyfarfod Blynyddol y Cyngor ym mis Mai bob blwyddyn. Ym mis Mai 2024 penododd y Cyngor y Cynghorydd Diane King i'r rôl, sydd bellach yn wag yn dilyn ymddiswyddiad y Cynghorydd King fel is-gadeirydd ym mis Gorffennaf 2024.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Cyngor yn penodi cynghorydd i swydd is-gadeirydd y Cyngor am weddill y flwyddyn ddinesig 2024 / 2025.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Ym mis Mai 2024 penododd y Cyngor y Cynghorydd Diane King i rôl is-gadeirydd y Cyngor, gan gefnogi'r Cynghorydd Peter Scott yn ei rôl fel cadeirydd y Cyngor. Penodir is-gadeirydd y Cyngor am flwyddyn ddinesig, a daw i ben gyda chyfarfod blynyddol y Cyngor y mis Mai canlynol.

4.2. Traddodiad y Cyngor yw ethol is-gadeirydd presennol y Cyngor yn gadeirydd y Cyngor yng nghyfarfod blynyddol y flwyddyn ganlynol.

4.3. O ganlyniad i le gwag ar Gabinet Cyngor Sir Ddinbych, cynigiodd Arweinydd y Cyngor sedd ar y Cabinet i'r Cynghorydd King, ac mae'r Cynghorydd King wedi'i derbyn. Ni chaniateir i aelodau'r Cabinet ymgymryd â rolau dinesig cadeirydd neu is-gadeirydd y Cyngor, felly ymddiswyddodd y Cynghorydd King o'i rôl ddinesig ym mis Gorffennaf 2024 er mwyn dechrau ar ei dyletswyddau gyda'r Cabinet.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Nid yw rôl is-gadeirydd y Cyngor yn effeithio'n uniongyrchol ar y cynllun corfforaethol, ond mae'n rôl allweddol wrth gefnogi cyfarfodydd y Cyngor llawn a chynrychioli'r Cyngor ar ystod o ddyletswyddau dinesig.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Cyflog dinesig rôl is-gadeirydd y Cyngor yw £22,406 ar hyn o bryd. Mae'r ffigur yn cynnwys y cyflog sylfaenol a delir i bob aelod etholedig.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Ymgynghorwyd ag arweinwyr y grwpiau gwleidyddol ar y Cyngor ynghylch enwebu eu haelodau i rôl is-gadeirydd y Cyngor.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oes unrhyw gostau ychwanegol yn codi o'r adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae risg bosibl i enw da'r Cyngor a all ddeillio o unrhyw ansicrwydd yn yr ymgeiswyr arfaethedig ar gyfer y rôl ddinesig.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ac adran 4 o gyfansoddiad y Cyngor.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Y CYNGOR SIR

Cofnodion cyfarfod y Cyngor Sir a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun LL15 1YN a thrwy gynhadledd fideo ddydd Mawrth, 9 Gorffennaf 2024 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Michelle Blakeley-Walker, Jeanette Chamberlain-Jones, Ellie Chard, Kelly Clewett, Ann Davies, Karen Edwards, Pauline Edwards, Gwyneth Ellis, James Elson, Chris Evans, Hugh Evans, Justine Evans, Bobby Feeley, Jon Harland, Elen Heaton, Huw Hilditch-Roberts, Martyn Hogg, Carol Holliday, Alan Hughes, Hugh Irving, Alan James, Brian Jones, Diane King (Is-gadeirydd), Geraint Lloyd-Williams, Julie Matthews, James May, Jason McLellan, Barry Mellor, Terry Mendies, Merfyn Parry, Arwel Roberts, Gareth Sandilands, Peter Scott (Cadeirydd), Rhys Thomas, Andrea Tomlin, Cheryl Williams, David Williams, Elfed Williams, Huw Williams, Emrys Wynne a Mark Young

HEFYD YN BRESENNOL

Y Prif Weithredwr (GB); Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes (GW); Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl (CR); Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau (HV-E); Swyddog Cynllunio a Pherfformiad (EH); Rheolwr Newid Hinsawdd (JH); Cydlynwyr Craffu (RE a KE); Swyddogion Cynnal a Gwe-ddarlledu Zoom (RT-J ac ED); a Gweinyddwr Pwyllgorau (SLW)

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr Joan Butterfield, Delyth Jones a Raj Metri.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Dim.

3 MATERION BRYG Y CYTUNWYD ARNYNT GAN Y CADEIRYDD

Dim materion bryg.

Yn y fan hon, bu i'r Arweinydd, y Cynghorydd Jason McLellan, longyfarch y Cynghorydd Gill German ar gael ei hethol yn AS yn yr etholiad cyffredinol diweddar.

Fe wnaeth y Cynghorydd McLellan hefyd longyfarch y Cynghorydd Martyn Hogg ar ei ymgyrch yn yr etholiad cyffredinol.

Bu iddo hefyd longyfarch y pedwar AS a fu'n llwyddiannus yn yr etholiad cyffredinol ar gyfer Gogledd Clwyd, Dwyrain Clwyd, Bangor Aberconwy a Dwyfor Meirionnydd.

Fe wnaeth y Cynghorydd Kelly Clewett longyfarch y Cynghorydd Gill German a dymuno'n dda iddi yn ei swydd fel AS Gogledd Clwyd.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y Cyngor Llawn a gynhaliwyd ar 14 Mai.

Tudalen 11 – Gofynnodd y Cynghorydd Jon Harland a oedd ymateb ysgrifenedig wedi'i anfon at Mr Gonzalez, a oedd wedi cyflwyno cwestiwn yn y cyfarfod.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Julie Matthews ei bod wedi anfon ymateb ysgrifenedig ac y byddai'n rhannu'r llythyr gyda'r Cynghorwyr.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod polisi ynglŷn â pha faneri oedd yn chwifio ac ar ba ddiwrnodau roedd gwahanol faneri'n chwifio. Roedd darpariaeth yn y Cyfansoddiad i'r Cyngor wyro oddi wrth y polisi wrth ymgynghori â'r Prif Weithredwr a'r Arweinydd, ond y cyngor fel arfer oedd peidio â gwyro oddi wrth y polisi.

PENDERFYNWYD, yn amodol ar yr uchod, cadarnhau cofnodion cyfarfod y Cyngor Llawn a gynhaliwyd ar 14 Mai 2024 fel cofnod cywir.

5 STRATEGAETH HINSAWDD A NATUR CYNGOR SIR DDINBYCH (2021/22–2029/30) – ADOLYGIAD AC ADNEWYDDIAD BLWYDDYN 3

Cyflwynodd Aelod Arweiniol yr Amgylchedd a Chludiant, y Cynghorydd Barry Mellor, adroddiad Strategaeth Hinsawdd a Natur Cyngor Sir Ddinbych (2021/22–2029/30) – Adolygiad ac Adnewyddiad Blwyddyn 3 (wedi'i ddosbarthu ymlaen llaw).

Diolchodd y Cynghorydd Mellor i'r Cabinet am gefnogaeth unfrydol yr holl ffordd drwy waith caled yr adolygiad o'r Strategaeth yr oedd angen ei wneud bob tair blynedd. Roedd grŵp trawsbleidiol wedi'i ffurfio a diolchodd y Cynghorydd Mellor i holl aelodau'r grŵp am eu cyfraniad. Diolchodd yn arbennig i ddau aelod y Blaid Werdd am eu mewnbwn.

Manteisiodd y Cynghorydd Mellor ar y cyfle hefyd i groesawu Jane Hodgson, y Rheolwr Newid Hinsawdd, yn ôl i Gyngor Sir Ddinbych.

Roedd y Cyngor wedi datgan Argyfwng Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol ym mis Gorffennaf 2019, gan ymrwymo i fod yn Gyngor Sero Net erbyn 2030 fan bellaf a gwella bioamrywiaeth ar draws y Sir.

Mabwysiadwyd y Strategaeth ar Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol (2021/22–2029/30) ym mis Chwefror 2021. Yn ogystal â bod yn Sero Net erbyn 2030, roedd y Cyngor i leihau'r allyriadau carbon o'r nwyddau a'r gwasanaethau oedd yn cael eu prynu (cadwyn gyflenwi'r Cyngor) o 35% erbyn 2030. Fe wnaeth y Cyngor hefyd newid y Cyfansoddiad ym mis Hydref 2020 fel bod rhaid i bob penderfyniad gan y Cyngor roi ystyriaeth i fynd i'r afael â newid hinsawdd a newid ecolegol.

Roedd y Strategaeth i gael ei hadolygu a'i hadnewyddu bob tair blynedd. Adolygiad ac adnewyddiad swyddogol cyntaf y Strategaeth oedd yr un yn 2023/24 ac roedd proses drylwyr wedi'i chwblhau yn rhan o'r adolygiad a'r adnewyddiad hwnnw.

Fe wnaeth y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Llywodraethu a Busnes ac Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol, Gary Williams, hefyd ddiolch i Reolwr Dros Dro'r Rhaglen Newid Hinsawdd, Liz Willcox-Jones, yr holl swyddogion a'r Grŵp Trawsbleidiol am eu gwaith ar yr adolygiad a'r adnewyddiad.

Roedd y gweithgarwch a oedd wedi'i wneud yn rhan o'r adolygiad a'r adnewyddiad i'w weld yn Atodiad 3 i'r adroddiad.

Roedd y prif feysydd yn y Strategaeth a adolygwyd ac a ddiweddarwyd yn cynnwys –

- Newid yr enw i Strategaeth Hinsawdd a Natur Cyngor Sir Ddinbych (2021/22–2029/30) o Strategaeth ar Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol Cyngor Sir Ddinbych (2021/22–2029/30).
- Ychwanegu tair adran newydd –
 - Lleihau allyriadau a chynyddu amsugniad ar draws Sir Ddinbych
 - Datblygu ein gwytnwch ar draws y sir, ac
 - Adfer natur ar draws Sir Ddinbych.
- Cyflwynwyd atodiad technegol hefyd, oedd yn cynnwys mwy o wybodaeth am feysydd lle'r oedd cyflawni'r targed angenrheidiol yn profi'n her.

Roedd ymgynghoriad cyhoeddus ar-lein wedi'i gynnal rhwng 25 Mawrth a 20 Mai. Cafwyd 336 o ymatebion ac roedd 88% o'r preswylwyr a oedd wedi ymateb yn cytuno y dylai'r Cyngor fabwysiadu'r ddogfen oedd wedi'i hadolygu fel ei Strategaeth.

Er mwyn galluogi i'r ddogfen sylweddol gael ei deall yn haws, roedd crynodeb gweithredol o'r Strategaeth wedi'i lunio ynghyd â fersiwn i bobl ifanc.

Dywedodd y Cyngorydd Martyn Hogg fod y broses a'r lefel o ymgysylltu wedi bod yn dda. Byddai cyrraedd statws sero net yn anodd a byddai angen i bawb wneud mwy.

Dywedodd yr Aelodau y byddai cyrraedd statws sero net erbyn 2030 yn her ac yn anfforddiadwy. Codwyd y cwestiwn pam nad 2050 oedd y dyddiad, a fyddai'n ymarferol, a dyna oedd y dyddiad roedd Llywodraeth Cymru'n gweithio tuag ato. Fe wnaeth Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau gadarnhau nad oedd uchelgais LIC wedi newid ac mai Cymru sero net erbyn 2050 oedd y targed wedi bod erioed, ond roedd targedau wedi bod ar gyfer y sector cyhoeddus erbyn 2040. Cadarnhawyd y byddai'r uchelgais o 2030 yn aros i sicrhau bod cymaint â phosib' yn cael ei gyflawni, yn ddibynol ar gyfyngiadau.

Roedd adroddiad Archwilio Cymru wedi dweud bod angen i'r sector cyhoeddus fod yn fentrus a gwneud penderfyniadau cadarn ac roedd adroddiad y Strategaeth wedi bod yn adroddiad gonest a beiddgar am y ffordd ymlaen.

Yn ystod y trafodaethau, codwyd yr elfen ariannol o gyrraedd statws sero net. Byddai'n costio £48 miliwn i gyrraedd statws sero net dros y chwe blynedd nesaf. Gan fod CSDd ac awdurdodau lleol eraill yn wynebu argyfwng ariannol, holwyd sut roedd hyn am gael ei ariannu.

Atebodd Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau gan ddweud bod yr arfarniad ariannol wedi bod yn seiliedig ar y carbon a gafodd ei arbed yn y tair blynedd gyntaf, faint roedd hynny wedi'i gostio ac yna

ymestyn hynny ar gyfer beth oedd ei angen yn y dyfodol. Nid oedd yn cynnwys y gofynion statudol ynghlwm â datgarboneiddio stoc dai CSDd. Byddai'r gwaith i gael ei wneud ar y stoc dai'n cael ei ariannu drwy'r Cyfrif Refeniw Tai.

Roedd yn bwysig nodi nad oedd disgwyl i'r cyllid ar gyfer y cynlluniau oedd angen eu cyflawni ddod o gyllideb CSDd yn unig. Roedd y prosiectau a oedd wedi'u cyflawni hyd yma wedi'u hariannu gyda chyfran o 36% o gyllid grant allanol – canran roedd y Cyngor am geisio ei chynyddu dros y blynyddoedd nesaf. O fewn y cynllun ariannol tymor canolig roedd darpariaeth o £250,000 i ariannu benthyca darbodus.

Cadarnhawyd bod nifer o ffynonellau cyllid nad oeddent wedi'u labelu fel grantiau hinsawdd ond y gellid eu cynnwys ac ymgeisio amdanynt yn rhan o'r agenda hon.

Ni fyddai tir amaeth oedd yn eiddo i CSDd ond yn cael ei osod ar rent i ffermwyr oedd yn denantiaid yn cael ei gynnwys yn yr ystadegau.

Nodwyd yn yr adroddiad y byddai cynnydd yn y coedwigoedd a'r coetir roedd y Cyngor yn gofalu amdanynt. Gofynnwyd am ffigyrau'r costau a chadarnhaodd y swyddogion y byddent yn rhannu'r ffigyrau ar ôl y cyfarfod.

Codwyd mater ynghlwm â thorri glaswellt ond peidio â chlirio'r glaswellt wedyn. Cadarnhawyd bod contractwyr ar hyn o bryd yn torri glaswellt ond y byddent yn clirio'r glaswellt hwnnw cyn gynted â phosib'. Roedd gwaith yn cael ei wneud gyda'r tîm Cyfathrebu i gyfleu'r neges a byddai'r contractwyr yn torri mwy ar ddiwedd y tymor.

PENDERFYNWYD –

- (i) *Bod y Cyngor yn mabwysiadu Strategaeth Hinsawdd a Natur Cyngor Sir Ddinbych (2021/22–2029/30) (Atodiad 1);*
- (ii) *Bod y Cyngor yn cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o Effaith ar Les yn rhan o'i ystyriaethau (Atodiad 2).*

6 HUNANASESIAD Y CYNGOR O'I BERFFORMIAD 2023/24

Cyflwynodd Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, y Cynghorydd Gwyneth Ellis, adroddiad ar Hunanasesiad y Cyngor o'i Berfformiad 2023/24 (wedi'i ddsbarthu ymlaen llaw).

Yn y fan hon, diolchodd y Cynghorydd Ellis i Bennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Perfformiad, Digidol ac Asedau, Helen Vaughan-Evans, Iolo McGregor a oedd wedi gadael yr awdurdod lleol yn ddiweddar, a'r tîm am eu holl waith caled.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys Hunanasesiad y Cyngor o'i Berfformiad ar gyfer 2023/24, gan ddarparu'r dadansoddiad diwedd blwyddyn o gynnydd a heriau gyda'r amcanion perfformiad allweddol, h.y. themâu ein Cynllun Corfforaethol.

Roedd perfformiad yn cael ei fonitro'n rheolaidd, ac adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet bob chwe mis.

Roedd Atodiad 1 yn cyflwyno'r Crynodeb Gweithredol oedd yn ceisio nodi uchafbwyntiau perfformiad y Cyngor o gymharu â'r amcanion (h.y. themâu'r Cynllun Corfforaethol, sef yr amcanion Lles a Chydraddoldeb hefyd) a'r saith maes llywodraethu oedd wedi'u cynnwys yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Atodiad 2 oedd yr adroddiad Diweddariad ar Berfformiad chwarterol, sef y broses i hunanasesu'n barhaus, ac roedd yn cynnwys yr holl dystiolaeth a dadansoddiadau. Roedd yr atodiad hwn yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf ar gyfer y cyfnod o fis Hydref 2023 tan fis Mawrth 2024 a hwn oedd yr adroddiad perfformiad cyntaf o'r Cynllun Corfforaethol ar ôl ei adolygu.

Yr adroddiad Diweddariad ar Berfformiad ynghyd â'r Crynodeb Gweithredol a'r ddau adroddiad Diweddariad cyn hynny oedd yn ffurfio'r hunanasesiad ar gyfer 2023/24.

Roedd Atodiad 3 yn crynhoi'r camau gweithredu oedd yn deillio o'r holl Heriau Perfformiad Gwasanaethau a fu yn ystod y flwyddyn.

Roedd Atodiad 4 – Cwmpas: Asesiad Perfformiad Panel 2024, yn amlinellu'r mesuryddion y cytunwyd arnynt ar gyfer Asesiad Perfformiad Panel CSDd, i'w gynnal rhwng 9 Medi a 12 Medi 2024 (i'w gadarnhau ar ôl penodi'r Panel). Wedi'i hwyluso gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, roedd y trefniadau hyn yn cydymffurfio â dyletswydd y Cyngor i drefnu asesiad perfformiad panel o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Roedd chwe gwelliant wedi'u nodi yn Hunanasesiad Perfformiad 2023/24 –

- (i) Rhoi diweddariad ar y rhesymau dros y perfformiad gwael mewn perthynas â chanran y ffyrdd a phalmentydd wedi'u difrodi a wnaed yn ddiogel o fewn y cyfnod targed.
- (ii) Y Strategaeth Economaidd newydd i ystyried arlwy ddiwylliannol y sir a sut roedd yn cyfrannu at ganlyniadau economaidd a lles ehangach.
- (iii) Ar ôl cytuno ac er mwyn i'r Cyngor allu canolbwyntio ar ddatblygu'r Cynllun Cludiant Rhanbarthol, dwyn prosiect y Cynllun Cludiant Cynaliadwy i ben a diwygio'r ymrwymiad yn y Cynllun Corfforaethol.
- (iv) Ystyried yr ymatebion i Arolwg Budd-ddeiliaid 2023–2024.
- (v) Ystyried canfyddiadau ac argymhellion Gwiriwr Taith Ffyrdd Newydd o Weithio Comisiynydd Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- (vi) Yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol anodd oedd ohoni, adolygu ymrwymadau a disgwyliadau perfformiad y Cynllun Corfforaethol yn barhaus.

PENDERFYNWYD –

- (i) *Bod y Cyngor Sir yn cymeradwyo Hunanasesiad Perfformiad 2023–24;*
- (ii) *Bod y Cyngor Sir yn cymeradwyo'r Cwmpas drafft ar gyfer yr Asesiad Perfformiad Panel (Atodiad 4).*

7 ADRODDIAD BLYNYDDOL PWYLLGORAU CRAFFU'R CYNGOR

Cyflwynodd y Cyngorydd Hugh Irving Adroddiad Blynyddol Pwyllgorau Craffu'r Cyngor ar gyfer 2023/24 (wedi'i ddsbarthu ymlaen llaw).

Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Cyngor Sir er mwyn cydymffurfio ag Adran 7.4.4 yng Nghyfansoddiad y Cyngor, a nodai fod rhaid i Bwyllgorau Craffu'r Awdurdod adrodd am eu gwaith yn flynyddol i'r Cyngor Llawn a gwneud argymhellion ar gyfer eu rhaglenni gwaith at y dyfodol ac ar gyfer newidiadau i ddulliau gweithio os oedd angen.

Roedd yr adroddiad yn nodi'r gwaith craffu a wnaed cyn ac ar ôl penderfyniadau, ynghyd â gwaith monitro perfformiad, rheoli risg ac archwilio trefniadau gweithio mewn partneriaeth. Bwriad hyn oll oedd darparu gwasanaethau o safon mewn ffordd effeithlon er budd trigolion lleol, busnesau a chymunedau'r sir.

Roedd nifer o geisiadau craffu wedi dod i law yn ystod y flwyddyn o wahanol ffynonellau. Bu gostyngiad yn nifer y ceisiadau gan aelodau etholedig y llynedd, ond roedd y niferoedd wedi cynyddu ers dechrau blwyddyn newydd y Cyngor, a oedd yn galonogol.

Gofynnwyd i'r aelodau annog preswylwyr i gyflwyno ceisiadau ar gyfer eitemau oedd yn peri pryder iddynt er mwyn gallu craffu ar y materion hynny. Roedd modd gwneud cynigion am feysydd oedd yn peri pryder i Gynghorwyr fel eu cynrychiolwyr, neu'n uniongyrchol i swyddogion ar y ffurflen gynigion 'bapur' oedd yn yr adroddiad, neu'n electronig drwy'r wefan.

Roedd wedi bod yn gyfnod heriol ac roedd ymwybyddiaeth fod gwasanaethau cyhoeddus yn wynebu penderfyniadau anodd wrth geisio ariannu sut roedd gwasanaethau hanfodol yn cael eu darparu. Gyda'r bwriad o gefnogi'r Cyngor i ymgymryd â'r gwaith hwn, byddai'r Pwyllgorau Craffu, hyd y gellir rhagweld, yn canolbwyntio cyfran eithaf sylweddol o'u hamser i waith ar osod a monitro'r gyllideb, yn ogystal ag archwilio'r cynigion a fyddai'n ffurfio rhan o Raglen Drawsnewid y Cyngor.

Roedd yr adroddiad ar ffurf drafft ar hyn o bryd, ond ar ôl ei gymeradwyo, byddai wedyn yn cael ei gyfieithu ac yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

Yn y fan hon, diolchodd yr aelodau i'r Cydlynwyr Craffu, Rhian Evans a Karen Evans, am eu holl gefnogaeth a'u gwaith caled.

Yn dilyn pleidlais trwy godi dwylo, cytunwyd yn unfrydol i gymeradwyo'r adroddiad.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor, ar ôl ystyried Adroddiad Blynyddol y Pwyllgorau Craffu ar gyfer 2023/24, yn cymeradwyo ei gyhoeddi.

8 AMSERLEN PWYLLGORAU 2025

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl, Catrin Roberts, adroddiad Amserlen Pwyllgorau 2025 (wedi'i dosbarthu ymlaen llaw).

Roedd angen i'r Cyngor gymeradwyo amserlen ar gyfer 2025 er mwyn gallu cadarnhau trefniadau ac adnoddau cyfarfodydd, cyhoeddi'r amserlen a llenwi dyddiaduron yr aelodau.

Manteisiodd Pennaeth y Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl ar y cyfle i ddiolch i Kath Jones, yr Uwch Weinyddwr Pwyllgorau, am baratoi'r Amserlen a thrafod gyda swyddogion, gan fod angen trefnu'n ofalus iawn.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor yn cymeradwyo'r Amserlen Bwyllgorau ddrafft ar gyfer 2025 yn unfrydol.

9 PENODI CYFARWYDDWR – HAMDDEN SIR DDINBYCH CYFYNGEDIG

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes adroddiad Penodi Cyfarwyddwr Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig (wedi'i ddsbarthu ymlaen llaw).

Cadarnhawyd bod Nicola Stubbins, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg, wedi rhoi'r gorau i fod ar y Bwrdd, felly roedd angen i'r Cyngor benodi Cyfarwyddwr newydd i lenwi'r swydd wag.

Holwyd aelodau'r Tîm Arwain Strategol a fyddai ganddynt ddiddordeb mewn derbyn y rôl ac fe wnaethant gytuno ar enwebu Tony Ward, Cyfarwyddwr Corfforaethol: yr Amgylchedd a'r Economi, ar gyfer y swydd.

Holwyd a fyddai gan Tony Ward amser a nerth i ysgwyddo'r rôl ychwanegol o ystyried ei lwyth gwaith. Cadarnhawyd bod Tony Ward wedi cytuno i dderbyn y swydd pe bai'r Cyngor yn cymeradwyo hynny. Byddai'n cael hyfforddiant ac ni fyddai'n cychwyn yn y swydd tan fis Medi 2024.

Pleidleisiodd mwyafrif o'r aelodau oedd yn bresennol i gymeradwyo'r penodiad, felly –

PENDERFYNWYD bod y Cyngor yn penodi Tony Ward, Cyfarwyddwr Corfforaethol: yr Amgylchedd a'r Economi, i fod yn Gyfarwyddwr i Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig ('DLL').

10 RHAGLEN WAITH Y CYNGOR SIR

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes, Gary Williams, Raglen Waith y Cyngor a Rhaglen Waith Gweithdai'r Cyngor.

PENDERFYNWYD nodi Rhaglen Waith y Cyngor a Rhaglen Waith Gweithdai'r Cyngor.

DAETH Y CYFARFOD I BEN AM 11.20 A.M.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod	10 Medi 2024
Aelod/Swyddog Arweiniol	Y Cyng. Jason McLellan, Arweinydd y Cyngor ac Aelod Arweiniol Twf Economaidd a Mynd i'r Afael ag Amddifadedd
Pennaeth Gwasanaeth	Gary Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes
Awdur yr adroddiad	Gary Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes
Teitl	Penodi Cyfarwyddwr Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad hwn yn sôn am benodiad Cyfarwyddwr Bwrdd Cyfarwyddwyr Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig (y Bwrdd).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Mae swydd wag ar y Bwrdd ac mae'n ofynnol i'r Cyngor benodi Cyfarwyddwr newydd i lenwi'r swydd wag honno.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cyngor yn penodi aelodau etholedig heb fod yn Aelod o'r Cabinet, i fod yn Gyfarwyddwr Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig ('DLL').

3.2. Bod y Cyngor yn cadarnhau y bydd y Cyng Diane King yn parhau fel Cyfarwyddwr DLL ond yn rhinwedd ei swydd fel Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Theuluoedd.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Ar 30 Mai 2019 fe wnaeth y Cyngor gymeradwyo creu cwmni masnachu Awdurdod Lleol nid er elw cyfyngedig drwy warant fel model darparu amgen ar gyfer darparu gwasanaethau hamdden ar ran y Cyngor. Gelwir y cwmni hwn yn Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig (DLL).
- 4.2. Y Cyngor yw unig berchennog ac aelod o Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig. Mae Erthyglau Cymdeithas y Cwmni yn nodi bod penodiad Cyfarwyddwyr i'r Bwrdd yn fater i'r Cyngor benderfynu arno.
- 4.3. Mae Bwrdd y Cyfarwyddwyr (y Bwrdd) yn gyfrifol am redeg y cwmni. Mae cyfansoddiad y Bwrdd ar hyn o bryd fel a ganlyn:
- Rheolwr Gyfarwyddwr - Jamie Groves,
- Aelod Arweiniol Tai a Chymunedau, Cyng Rhys Thomas
- Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Theuluoedd, Cyng Diane King
- Cyfarwyddwr Annibynnol x 2 (Paul McGrady a Sian Rodgers),
- Aelod etholedig nad yw ar y Cabinet - Swydd wag,
- Aelod o'r Tîm Arwain Strategol - Tony Ward, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Yr Amgylchedd a'r Economi
- 4.4. Mae'r swydd ar y Bwrdd i gael ei llenwi gan aelod etholedig nad yw ar y Cabinet yn wag ar hyn o bryd. Mae'r Cyng Diane King, a benodwyd gan y Cyngor i'r rôl hon bellach yn Aelod Cabinet. Mae'r Cyng Gill German wedi ymddiswyddo o'i sedd ar y Bwrdd o ganlyniad i'w hetholiad i'r Senedd.
- 4.5. Bydd y Cyng King yn aros ar y Bwrdd, ond bydd yn gwneud hynny yn ei swydd newydd fel Aelod Arweiniol dros Addysg, Plant a Theuluoedd.
- 4.6. Mae'n ofynnol i'r Cyngor yn unol â hynny benodi aelod etholedig heb fod ar y Cabinet i Fwrdd DLL.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1. Nid yw'r adroddiad hwn yn cael effaith uniongyrchol ar flaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau uniongyrchol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gyda Chraffu. Gofynnwyd i Arweinwyr Grŵp ganfasio eu grwpiau am enwebiadau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Er nad oes yna unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol o'r adroddiad hwn, mae'n bwysig bod trefniadau llywodraethu cadarn yn cael eu cynnal i helpu i leihau'r risg wrth symud ymlaen. Cefnogir yr adroddiad yn llwyr.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae yna risg na fydd swyddi gwag ar y Bwrdd yn darparu cefnogaeth a goruchwyliaeth ddigonol i DLL.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 a111 Deddf Llywodraeth Leol 1972

11.2 Erthygl 13 Erthyglau Cymdeithas Hamdden Sir Ddinbych Cyfyngedig.

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod	10 Medi 2024
Aelod Arweiniol	Y Cyngorydd Julie Matthews, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Polisi'r Cyngor ar Hyfforddiant Aelodau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Ystyriodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd faterion hyfforddi aelodau ym mis Mawrth 2024. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am bolisi hyfforddiant gorfodol arfaethedig i aelodau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Y pwrpas yw adrodd i'r Cyngor llawn argymhellion y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd am bolisi hyfforddiant gorfodol i aelodau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cyngor, gydag unrhyw ddiwygiadau priodol, yn mabwysiadu Polisi drafft y Cyngor ar Hyfforddiant Aelodau, sydd ynghlwm fel atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

4. Manylion yr adroddiad

Cyflwyniad

4.1. Dechreuodd rhaglen o ymsefydlu, hyfforddiant a datblygu i aelodau yn syth ar ôl etholiadau'r Cyngor ym mis Mai 2022. Mae'r sesiynau a gyflwynwyd fel rhan o'r ymsefydlu cychwynol i aelodau newydd a'r rhai oedd yn dychwelyd, yn cynnwys hyfforddiant ar God Ymddygiad y Cyngor, darpariaeth TGCh aelodau, ymgyswrtio â gwasanaethau, cydraddoldeb ac amrywiaeth, diogelu a chyflwyniad i Graffu. Darparwyd hyfforddiant hefyd i gyflawni swyddogaethau penodol fel aelodau (er enghraifft, i aelodau o'r Pwyllgorau Cynllunio neu Lywodraethu ac Archwilio, a gweithredu fel 'rhiant corfforaethol'). Mae cyfleoedd hyfforddi wedi parhau ac mae sesiynau hyfforddiant, datblygu a sesiynau e-ddysgu newydd neu loywi wedi bod ar gael yn rheolaidd i aelodau.

Hyfforddiant Gorfodol a Dewisol

- 4.2. Gallai'r Cyngor benderfynu dewis hyfforddiant penodol i fod yn orfodol i'r holl aelodau, neu i aelodau sy'n gwneud swyddogaethau penodol. Mae mynychu o leiaf un sesiwn hyfforddiant ar God Ymddygiad Aelodau yn ystod bob tymor llawn yn hanfodol, gan fod y gofyniad wedi ei gynnwys yng Nghod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi parhau i gynnal hyfforddiant gorfodol i aelodau'r Pwyllgor Cynllunio, oherwydd y rôl lled farnwrol.
- 4.3. I alluogi aelodau i gyflawni eu rhwymedigaethau, byddai angen cynnig unrhyw hyfforddiant gorfodol ar amseroedd priodol, a dros gyfnod realistig. Nid yw'r trefniadau polisi rheolwr atebol a hyfforddiant i staff yn briodol i gynghorwyr gan eu bod yn ddeiliaid swydd wedi eu hethol yn hytrach na gweithwyr. Fodd bynnag, gallai'r Cyngor fabwysiadu polisi hyfforddi gorfodol ar gyfer aelodau gyda mesurau priodol ar gyfer ymdrin ag unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r polisi.
- 4.4 Penderfynodd y Cyngor blaenorol y byddai'r cyrsiau hyfforddi canlynol yn orfodol:
- Cod Ymddygiad - unwaith y tymor i bob aelod
 - Cynllunio - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio
 - Trwyddedu - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Trwyddedu

- Diogelu Data a GDPR - hyfforddiant blynyddol ond diwygiwyd i unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Cyllid Llywodraeth Leol - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Diogelu - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Rhianta Corfforaethol - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod

4.5 Ailystyriodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd hyfforddiant aelodau ar ôl i'r Cyngor llawn gyfeirio materion hyfforddi aelodau at yr arweinwyr grŵp, a ofynnodd am i arolwg gael ei gyhoeddi i egluro barn yr aelodau. Mae canlyniadau'r arolwg, a gynhaliwyd ym mis Chwefror a Mawrth eleni, ac oedd ar agor i gynghorwyr, uwch swyddogion ac aelodau lleyg, ynghlwm fel atodiad 2.

4.6 Ym mis Mawrth 2024, argymhellodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd osod gofynion hyfforddi gorfodol ar gyfer y Cyngor presennol ar gyfer rhai pynciau a rolau penodol. Roedd y pwyllgor yn cefnogi ymgysylltiad y grwpiau gwleidyddol ac arweinwyr grwpiau i annog cydymffurfiaeth ag unrhyw ofynion hyfforddiant gorfodol. I hybu hyn ymhellach, roedd y pwyllgor yn cefnogi'r syniad o ddarparu cofnodion hyfforddiant i arweinwyr y grwpiau a bod y grwpiau gwleidyddol yn ystyried materion hyfforddiant gorfodol wrth ddyrannu seddi a rolau i'w haelodau.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Nid yw'r adroddiad hwn yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol, ond bydd aelodau etholedig sydd wedi'u hyfforddi ac yn cael cymorth priodol yn cyfrannu at berfformiad y Cyngor ym meysydd strategaeth, datblygu polisïau a gwneud penderfyniadau.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Darperir mwyafrif y cynllun hyfforddi gan swyddogion y Cyngor. Nid yw hyn yn gofyn am arian ychwanegol ond mae yn gofyn am amser swyddogion ac mae hynny'n ffactor ym maint a chymhlethdod y rhaglen hyfforddi y gellir ei darparu. Mae'n bosibl y bydd angen i rai sesiynau hyfforddi gael eu hwyluso'n allanol a byddai angen i'r gyllideb hyfforddi aelodau gwmpasu hynny. Mae modiwlau e-ddysgu ar gael ar gyfer rhai pynciau hefyd. Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn darparu nifer o gylsiau hyfforddi a datblygu proffesiynol allweddol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad o effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Adroddir ar faterion hyfforddi a datblygu aelodau i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyngor llawn. Ymgynghorwyd ag arweinwyr y grwpiau gwleidyddol i gael eu barn ar hyfforddiant aelodau ac mae cynghorwyr, aelodau lleyg ac uwch swyddogion wedi cael eu harolygu i gael eu barn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Fel y nodwyd yn adran 6, caiff y mwyafrif o'r hyfforddiant ei ddarparu gan staff presennol a chroesawir yr ymrwymiad i geisio cadw costau unrhyw adnoddau allanol gofynnol o fewn y gyllideb bresennol.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nod hyfforddiant a datblygiad yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar aelodau i gyflawni gwahanol swyddogaethau'r cynghorydd a'r aelod lleyg modern. Heb yr hyfforddiant a'r datblygiad priodol mae mwy o risg hefyd y ceir cwynion ac y bydd penderfyniadau'n cael eu herio'n llwyddiannus. Fel y nodwyd yn adran 6 uchod, i raddau helaeth mae darpariaeth hyfforddiant i aelodau yn dibynnu ar allu staff y Cyngor i ddarparu hyfforddiant ar eu meysydd gwaith a'u harbenigedd.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

DRAFT - Council Policy on Member Training – Revised September 2024

Section A - Mandatory Training Subjects for All Elected Members
--

<u>Subject</u>	<u>Minimum Requirements</u>
Members' Code of Conduct	Once a term within the first 6 months of a member taking office.
Comments: This continues a long-standing minimum training requirement for members who are encouraged to attend the repeat sessions of code of conduct training throughout the term of the Council.	
Climate Change / Ecological Emergency	Once a term
Corporate Parenting	Once a term
Data Protection for Elected Members	Once a term
Comments: Data protection training is designated as a mandatory subject for the protection of elected members and to ensure compliance with statutory personal requirements.	
Equality and Diversity	Once a term
Gypsy and Traveller Training	Once a term
Health and Safety	Once a term
Comments: In respect of councillor-related aspects of health and safety legislation and practice.	
Local Government Finance and Budget Setting	Once a term
Mental Health and Well-being	Once a term
Safeguarding	Once a term
Scrutiny: Role of the Scrutiny Committees and Scrutiny Members	Once a term
Comments: The Overview and Scrutiny function is a central component of the Local Government Act 2000's provisions for the democratic governance arrangements for principal councils.	
Well-being of Future Generations Act	Once a term

Section B - Mandatory Training Subjects for Specific Elected Members

Subject

Minimum Requirements

Chairing of Meetings

Once a term for serving chairs and vice chairs

Comments: Chairing of meeting training is mandatory for elected and lay members appointed as a chair or vice chair of a committee or panel recognised in the Council's constitution. The training is discretionary for other elected or lay members.

Planning Committee

Twice a year for members of the Planning Committee

Comments: The twice a year training requirement continues a long-standing minimum training requirement for members of the Planning Committee. The Planning Committee is a quasi-judicial decision-making body that must operate with due regard to the latest planning regulations and guidance.

Licensing Committee

A minimum of once a year for members of the Licensing Committee

Comments: The Licensing Committee and sub-committee hearings are quasi-judicial decision-making bodies that may impact on the community, private-sector business activities and employment opportunities.

Corporate Governance

Once a term for elected and lay members of the Governance and Audit Committee

Comments: An understanding of the main features of the Council's corporate governance arrangements is essential for a Governance and Audit Committee elected or lay member.

Section C – Monitoring and Compliance Arrangements

Availability of Training

The mandatory training requirements will be supported by suitable training at appropriate times and frequencies, over a realistic timeframe that offer members a reasonable opportunity to fulfil their personal mandatory training requirements.

Individual Member's Personal Responsibilities

Individual members have a personal responsibility for ensuring they fulfil their mandatory training requirements.

A member will not be considered to be in breach of their mandatory training requirements in instances where the necessary training opportunities were not available over a reasonable period.

Group Leaders and Political Groups

The group leaders will receive the training records of their group members and discuss with them any issues of non-compliance with the mandatory training requirements.

The group leaders and the political groups as a whole should have regard to any instances of non-compliance with mandatory member training requirements when considering the allocation of committee seats and offices to their members.

The political group leaders have a statutory duty to take reasonable steps to promote and maintain high standards of conduct by members of their group. Statutory guidance for this duty outlines reasonable steps a group leader may take, including actively encouraging group members to attend relevant development or training around equalities and standards, the code of conduct and for ensuring that nominees to a committee have received the recommended training for participating on that committee. Group leaders will report to the Council's Standards Committee about the actions they have taken to comply with their statutory duty to promote and maintain high standards of conduct by members of their group.

Standards Committee Role

The Council's Standards Committee has a statutory duty to report annually to Council. The report will include the advice the committee has provided on training for all members and how that has been implemented.

Support for the Member's Mandatory Training Policy

Advice and support for members in respect of the Council's mandatory training policy will be available from the Monitoring Officer and the Democratic Services Manager.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Responses from “Survey of Members: Council Policy on Mandatory Training”

The aim of this survey is to provide Council with information from elected members, SLT and lay members on member training. In particular, the survey sought feedback on what training should be mandatory and to what extent, and what sanctions should be applied to address instances of non-compliance with any mandatory training required by Council of its members.

Responses:

Question 1 asked respondents to indicate whether they are a councillor, lay member or officer. The results show 30 responses were received in total.

1. Please indicate whether you are:

Question 2 asked respondents to state whether they think the training topics shown in the first (Training) column should be mandatory for all councillors, mandatory for certain councillors, or not mandatory for anyone. The table below shows the outcome of this question.

The options that received the most votes are highlighted in green.

Training:	Mandatory for All	Mandatory for Certain Members	Not Mandatory
Chairing of Meetings	26.9%	61.5%	11.5%
Climate Change / Ecological Emergency	64.3%	14.3%	21.4%
Code of Conduct	89.3%	3.6%	7.1%
Corporate Governance	39.3%	46.4%	14.3%
Corporate Parenting	51.9%	22.2%	25.9%
Data Protection	72.4%	13.8%	13.8%
Equality / Diversity	75.9%	13.8%	10.3%
Gypsy and Traveller	46.4%	35.7%	17.9%
Health and Safety	51.9%	33.3%	14.8%

Training	Mandatory for All	Mandatory for Certain Members	Not Mandatory
Local Government Finance and Budget Setting	50%	35.7%	14.3%
Licensing (Committee)	11.1%	70.4%	18.5%
Mental Health and Wellbeing	59.3%	22.2%	18.5%
Performance Data	13.8%	55.2%	31%
Planning Committee	22.2%	70.4%	7.4%
Questioning Skills	31%	34.5%	34.5%
Safeguarding	66.7%	22.2%	11.1%
Schools and Education	37%	33.3%	29.6%
Scrutiny (introduction)	42.3%	38.5%	19.2%
Wellbeing of Future Generations Act	50%	25%	25%
Welsh Language Standards	46.4%	35.7%	17.9%

Question 3 asked respondents if they had any comments relating to their answers in question 2. The responses are listed below:

- We should all have a mandatory standard of training equally so all of them makes sense as all of them criss-cross everything that we do or become involved in or observe. If we don't all have at least a basic level of training, how can we possibly contribute?
- Should be optional, due to existing overall workload.
- There are some topics I would not feel qualified to scrutinise as out of my field of knowledge.
- Concerned that there are different of what 'Corporate Governance' means. If seen as just necessary legal and finance processes then it may not be seen as something for all members, whereas since the true meaning is much wider than it should be mandatory for all members.
- The key thing here is determining who should require mandatory training. I think it is mostly obvious - Scrutiny members require scrutiny training, at least one member of each group should have training in some subjects etc (this makes pt8 tricky though).
- I have suggested many are mandatory for all. Perhaps, if the training is mandatory for just certain Cllr's - e.g. planning, the training could be made available for any Cllr's who wish to attend.
- A one off [*in relation to questioning skills*].

Question 4 focused on how often mandatory training should be undertaken.

4. For the topics you noted as mandatory in question 2, please indicate how often the training should be undertaken.

Question 5 asked if they had any comments or suggestions relating to their answers to question 4 and the timescales for completing the mandatory courses. The responses are listed below:

- Once per council term
- Really, we should then be asked how frequent for each one we've ticked as mandatory as the frequency is different for each. Maybe tag some of them as much as possible onto County Council meetings as we're all there for those anyway?
- Once a term or any change in legislation
- Biannually due to workload
- Some should be annually some less often.
- completed once a term or as and when new legislation is introduced.
- Some could be annual; others more often; others as a one-off
- Don't think this question is designed well - the frequency depends on the particular topic. Code of Conduct, for example, should be annual, but others could be less frequent. There needs to be a balance struck with available time for training from members and also be officers (or others) delivering training.
- Training should be per term (5 years)
- This will depend on the subject area - safeguarding for example should be annually whereas questioning skills could be once a term.
- I would suggest that the frequency of training could vary with some areas such as data/GDPR protection, safeguarding etc needing a biannual refresher and other aspects such as Finance and budget setting etc on a 1 in a term basis.
- Within the year
- None

Question 6 asked if there are any topics not listed above on which respondents would like training to be provided? The responses are listed below:

- Councillors need a Council led process of legal redress against malicious accusations or slander by the public.
- Housing & Homelessness: annual
- The Constitution - how the different groups, committees and key officers' function and relate together. This need not be annual but should be mandatory for all members (including lay) upon induction.
- Use of social media and other communication platforms mandatory

Question 7 queried whether the Council should have measures in place to promote compliance with mandatory training requirements:

7. Should the training topics designated by Council as mandatory be accompanied by measures to promote compliance with Council's policy?

If the Council decided to have measures to promote compliance with its mandatory training policy respondents were asked in **question 8** for their views on the suitability of 4 potential measures.

The options that received the most votes are highlighted in green:

	Yes, I support this measure	No, this measure is not appropriate	I am unsure / No response
Provision of training records to the group leaders	82.1%	10.7%	7.1%
Public reporting of mandatory training records to an appropriate committee	53.6%	32.1%	14.3%

Publishing details of non-compliance with mandatory training requirements	44.4%	33.3%	22.2%
Groups reviewing & encouraging the completion of mandatory training / consideration of training in the allocation of roles	66.7%	14.8%	18.5%

Finally, respondents were invited to leave any further comments that had not been covered in their responses. The following comments were received:

- Councillors have a heavy workload already without mandatory training
- Mandatory means mandatory
- Agree with mandatory training and need for measures to promote compliance, but consideration needs to be given to means of training - attendance at formal group training sessions may not always be necessary, but online training which requires some questions to be answered may be a more appropriate in some cases.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

RHYBUDD O GYNNIG AR GYFER CYFARFOD CYNGOR LLAWN 10 Medi 2024

Gyda'r galw am wasanaethau'r gwasanaeth cymdeithasol plant a phobl ifanc yn cynyddu ar raddfa nas gwelid yn flaenorol yn ein Sir, a'r pwysau aruthrol mae hyn yn ei osod ar ein cyllideb fel Cyngor. Cynigiwn fel aelodau Grŵp Plaid Cymru ein bod yn ysgrifennu at yr holl aelodau seneddol sy'n cynrychioli ein sir yn San Steffan ar y mater. Cynigiwn ein bod yn gofyn i'r aelodau perthnasol hynny i ail edrych ar eu safbwynt ar fater terfyn budd dal dau blentyn, a chefnogi'r angen i'w ddiddymu. Trwy hyn i ddangos eu cefnogaeth i deuluoedd mwyaf bregus Sir Ddinbych yn ogystal â chynorthwyo i ostwng y galw ar ein gwasanaethau cymdeithasol yn lleol.

NOTE OF MOTION FOR THE FULL COUNCIL MEETING 10 September 2024

With the demand for social services support for children and young people increasing on a scale not previously seen in our county, and the enormous pressure this places on our budget as a council. The Plaid Cymru Group propose that we, as a council write to all the members of parliament who represent our county in Westminster on the matter. We propose that we ask all relevant members to re-look at their position on the issue of the two-child benefit cap and support the need to abolish it. In so doing, to show their support for Denbighshire's most vulnerable families as well as helping to reduce the demand on our social services locally.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR

Cyfarfod	Eitem (Disgrifiad / Teitl)		Pwrpas yr Adroddiad	Angen Penderfyniad y Cyngor (oes/nac oes)	Aelod Arweiniol a Swyddog Cyswllt	Dyddiad Cofnodi-Diweddarau / Erbyn
12 Tachwedd 2024	1.	Cynllun Deisebau	Cymeradwyo Cynllun Deisebau ar gyfer y Cyngor (wedi'i ohirio o gyfarfod mis Medi)	Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Julie Matthews Awdur yr Adroddiad – Gary Williams	19.08.24 SLW
	2.	Trefniadau Llywodraethu'r Cynllun Trefnwyllgor Corfforedig	Cymeradwyo'r trefniadau llywodraethu wedi'u diweddarau (wedi'i ohirio o gyfarfod mis Medi)	Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Jason McLellan Swyddog Arweiniol/Awdur yr Adroddiad – Gary Williams	26.04.24 KEJ
28 Ionawr 2025	1.	Cyllideb 2025/26		Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth – Liz Thomas	06.08.24 SLW
	2.	Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor 2025/26		Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth – Liz Thomas Awdur yr Adroddiad – Paul Barnes	06.08.24 SLW

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR

Tudalen 42

20 Chwefror 2025	1.	Treth y Cyngor 2025/2026 a materion cysylltiedig		Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth – Liz Thomas	06.08.24 SLW
	2.	Cynllun Cyfalaf 2025/26 ac argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol		Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth – Liz Thomas	06.08.24 SLW
	3.	Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2025/2026 a Dangosyddion Darbodus 2025/2026		Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth – Liz Thomas	06.08.24 SLW
13 Mai 2025 (Cyngor Blynyddol)	1.	Penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor Sir	Penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor ar gyfer blwyddyn y Cyngor 2025/26	Oes	Gary Williams	06.08.24 SLW
	2.	Datganiad Polisi Tâl 2025/26	Cymeradwyo'r Datganiad ar Bolisiau Tâl ar gyfer 2025/26	Oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Gwyneth Ellis Pennaeth Gwasanaeth - Catrin Roberts Awdur yr Adroddiad - Sophie Vaughan	06.08.24 SLW
	3.	Adolygiad Blynyddol o Gydbwysedd Gwleidyddol a Phenodi Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu	Ystyried adroddiad ar Gydbwysedd Gwleidyddol a materion yn ymwneud â'r Pwyllgor	Nac oes	Aelod Arweiniol - Y Cyng. Julie Matthews Pennaeth Gwasanaeth - Catrin Roberts Awdur yr adroddiad - Steve Price	06.08.24 SLW
8 Gorffennaf 2025						

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR

9 Medi 2025					
11 Tachwedd 2025					

Tudalen 43

EITEMAU'R DYFODOL

Cyfarfod	Eitem (Disgrifiad / Teitl)	Pwrpas yr Adroddiad	Angen Penderfyniad y Cyngor (oes/nac oes)	Aelod Arweiniol a Swyddog Cyswllt
I'w gadarnhau	Adolygu Mannau a Gorsafoedd Pleidleisio	Ystyried adolygiad statudol o fannau a gorsafoedd pleidleisio'r sir.	Oes	Y Cyng. Julie Matthews / Steve Price / Shellan Rowley

Nodyn i Swyddogion - Dyddiadau Cau Adroddiadau'r Cyngor Llawn

<i>Cyfarfod</i>	<i>Dyddiad cau</i>	<i>Cyfarfod</i>	<i>Dyddiad cau</i>	<i>Cyfarfod</i>	<i>Dyddiad cau</i>
10.09.2024	27.08.2024	12.11.2024	29.10.2024	28.01.2025	14.01.2025

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR

<i>20.02.2025</i>	<i>06.02.2025</i>	<i>13.05.2025</i>	<i>29.04.2025</i>	<i>08.07.2025</i>	<i>24.06.2025</i>
<i>09.09.2025</i>	<i>26.08.2025</i>	<i>11.11.2025</i>	<i>28.10.2025</i>		

Diweddarwyd ar 19/08/2024 SLW

Rhaglen Waith Gweithdai'r Cyngor

DYDDIAD GWEITHDY'R CYNGOR	PWNC/PYNCIAU	ARWEINYDD YN Y TÎM ARWAIN STRATEGOL / AELOD ARWEINIOL	DYDDIAD COFNODI / DIWEDDARWY D GAN
DYDDIADAU 2024 Dydd Mawrth 2pm			
Medi (dyddiad i'w gadarnhau)		I gael ei aildrefnu o 3 Medi yn nes ymlaen ym mis Medi i ystyried unrhyw adolygiad gan y Pwyllgor Craffu o gyflwyno'r drefn newydd ar gyfer gwastraff <i>Anfonodd Steve e-bost at y Cyng. Mellor a swyddogion arweiniol ynghylch 2pm ar 26 Medi ar gyfer y Gweithdy</i>	Tony Ward / Paul Jackson / y Cyng. Barry Mellor 22.8.24 SP
1 Hydref		Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru, Amanda Blakeman Trafod blaenoriaethau'r Prif Gwnstabl ar gyfer HGC a sut mae'r rhain yn gysylltiedig â chymunedau Sir Ddinbych. <i>Nodyn i staff y Gwas. Dem.: Graham Boase yw'r cyswllt ar gyfer yr eitem hon.</i>	Graham Boase Y Cyngorydd Rhys Thomas 21.5.24 SP
5 Tachwedd		Diweddariad am y Cyd-bwyllgor Corfforedig, gan gynnwys y cynllun cludiant rhanbarthol.	Gary Williams 23.8.23 SP
10 Rhagfyr			
DYDDIADAU 2025 Dydd Mawrth 2pm			
14 Ionawr			
11 Chwefror			

Rhaglen Waith Gweithdai'r Cyngor

11 Mawrth				
8 Ebrill				
6 Mai				
10 Mehefin				
15 Gorffennaf				
2 Medi				
7 Hydref				
4 Tachwedd				
2 Rhagfyr				

Tudalen 46

Rhestr wrth gefn i'w hystyried

1. Gweithdy ar ddisgwyliadau perfformiad ac effeithiau ar y gyllideb
2. Hyrwyddo'r Gymraeg (yn y Cyngor, Cymunedau ac Ysgolion – Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg, Categorioidio newydd o ran Iaith). Dyma oedd y pwnc ar gyfer Gweithdy 10 Hydref 2023. Cafodd y cyfarfod ei ganslo a'r bwriad oedd ei aildrefnu
3. Ymdriniaeth Llifogydd Strategol (yn cynnwys Strategaeth Cyngor Sir Ddinbych) – Tony Ward ac Emlyn Jones / y Cynghorydd Barry Mellor
4. Diwygio Anghenion Dysgu Ychwanegol, Cwricwlwm Newydd i Gymru a'r gefnogaeth gan y Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol (GwE)
5. Gwasanaeth Cynhwysiant a'r Uned Cyfeirio Disgyblion
6. Sut rydym yn cefnogi Ysgolion drwy Dderbyniadau, Cludiant, Llywodraethu a Rheoli Adnoddau
7. Trechu Tlodi / Amddifadedd
8. Twristiaeth, yn cynnwys rheoli cyrchfannau a'r Strategaeth Dwristiaeth
9. Diwylliant / Y Celfyddydau / Treftadaeth
10. Pobl Ifanc mewn democratiaeth
11. Diweddariad am y Cyd-bwyllgor Corfforedig, yn gynnwys Cynllunio Strategol Rhanbarthol, Cynllun Cludiant ac ati

Rhaglen Waith Gweithdai'r Cyngor

12. Gwaith Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, yn cynnwys y Fargen Dwf
13. Cynllun Cludiant Cynaliadwy a Theithio Llesol
14. CDLI
15. Ymagwedd at Ddigartrefedd
16. Canol Trefi
17. Dechrau'n Deg, Cymorth i Deuluoedd ac Atal Cynnar
18. Diogelu a Diogelwch Cymunedol
19. Cronfeydd Ffyniant Bro a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin
20. Prosiectau a Chyllid y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol
21. Ffyrdd Newydd o Weithio a Strategaeth Swyddfa
22. Cynllun Corfforaethol
23. Hamdden Sir Ddinbych a Chyngor Sir Ddinbych
24. Gweithdy ar gyfer pob un o themâu'r Cynllun Corfforaethol

Diwygiwyd 23/08/24 SP

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag